Opetus- ja kulttuuriministeriö
6.5.2025

Sivistysvaliokunnan pyytämä lisäselvitys. Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026–2029 VNS 2/2025 vp: Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen valtionrahoitus julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2026–2029

Julkisen talouden suunnitelmaan 2026–2029 sisältyvät korkeakoulujen määrärahamuutokset edelliseen kehyspäätökseen verrattuna:

- Hallitusohjelmassa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle päätettyjä ja aiemmin kohdentamattomana olleita valtionavustussäästöjä kohdennetaan eri momenteille 65 milj. euroa vuodesta 2026 alkaen. Säästöstä yliopistojen valtionrahoitukseen kohdennetaan 35,8 milj. euroa ja ammattikorkeakoulujen rahoitukseen 16,9 milj. euroa (valtionavustussäästö, lisätoimet 2024).
- Lisäksi osana kevään 2025 lisätoimien kokonaisuutta korkeakoulujen perusrahoitusta vähennetään 30 milj. eurolla v. 2026, 20 milj. eurolla v. 2027 ja 15 milj. eurolla vuodesta 2028 alkaen (lisätoimet 2025). Kehyspäätöksessä päätetyillä säästöillä katetaan kasvutoimista aiheutuvia verotulomenetyksiä, määräaikaisen investointiohjelman laajennuksia sekä muutoksia aiemmin tehdyissä säästöpäätöksissä.
- Korkeakoulujen indeksitarkistuksissa näkyy vuoden 2025 talousarviossa syksyllä 2024 tehdyt tarkistukset, vuoden 2024 indeksiarvion ja toteutuman välinen tarkistus sekä indeksiarvio vuodelle 2026.
- T&K-rahoituslain mukaisia uusia lisäyksiä suunnataan yliopistoille ja ammattikorkeakouluille yhteensä 30 milj. euroa v. 2026 ja 54 milj. euroa vuodesta 2027 lähtien.
- Korkeakoulujen aloituspaikkamäärän lisäämiseen varataan 3,8 milj. euron pysyvä lisäys vuodesta 2026 lähtien. Tästä linjattiin hallituksen TAE 2025 yhteydessä.
- Kehyspäätökseen sisältyy lisäksi ALV-kompensaation tarkentuminen (vuoden 2023 tilinpäätöksen mukainen taso) ja yliopistoille erityisopettajien pätevöitymiskoulutus vuosille 2026–2027 siirtona momentilta 29.10.30

Momentti 29.40.50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v), 1000 euroa

	2026 Kehys	2027 Kehys	2028 Kehys	2029 Kehys
Edellinen kehyspäätös	**2 225 679**	**2 187 389**	**2 128 158**	**2 128 158**
Korkeakoulujen aloituspaikkojen lisääminen (TAE 2025)	2 500	2 500	2 500	2 500
Tasomuutos (Lisätoimet 2025)	−20 400	−13 600	−10 200	−10 200
Valtionavustussäästö (Lisätoimet 2024)	−35 800	−35 800	−35 800	−35 800
ALV-kompensaation tarkentuminen (vuoden 2023 tilinpäätöksen mukainen taso)	6 925	6 925	6 925	6 925
Erityisopettajien pätevöitymiskoulutus (siirto momentilta 29.10.30)	350	350	0	0
Vuoden 2024 indeksin tarkistus (arvio 2,3 % vs. tot. 2,1 %)	−3 638	−3 638	−3 638	−3 638
Yliopistoindeksin tarkistus (TAE 2025)	2 107	2 107	2 107	2 107
Indeksitarkistukset (v. 2026 arvio, 3,0 %)	59 024	59 024	59 024	59 024
Tutkimuksen vahvistaminen (T&K)	20 000	39 000	39 000	39 000
JTS 2026-2029 kehys	**2 256 747**	**2 244 257**	**2 188 076**	**2 188 076**
Muutos edelliseen kehyspäätökseen	31 068	56 868	59 198	59 198

Momentti 29.40.55. Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (siirtomääräraha 2 v), 1000 euroa

	2026 Kehys	2027 Kehys	2028 Kehys	2029 Kehys
Edellinen kehyspäätös	**1 006 395**	**999 985**	**995 016**	**995 016**
Korkeakoulujen aloituspaikkojen lisääminen (TAE 2025)	1 300	1 300	1 300	1 300
Tasomuutos (Lisätoimet 2025)	−9 600	−6 400	−4 800	−4 800
Valtionavustussäästö (Lisätoimet 2024)	−16 900	−16 900	−16 900	−16 900
ALV-kompensaation tarkentuminen (vuoden 2023 tilinpäätöksen mukainen taso, TA 2025)	3 412	3 412	3 412	3 412
Ammattikorkeakouluindeksin tarkistus (TAE 2025)	1 008	1 008	1 008	1 008
Vuoden 2024 indeksin tarkistus (arvio 2,3 % vs. tot. 2,1 %)	−1 787	−1 787	−1 787	−1 787
Indeksitarkistukset (v. 2026 arvio, 3,0 %)	28 440	28 440	28 440	28 440
Tutkimus- ja kehittämistoiminnan vahvistaminen (T&K)	10 000	15 000	15 000	15 000
JTS 2026-2029 Kehys	**1 022 268**	**1 024 058**	**1 020 689**	**1 020 689**
Muutos edelliseen kehyspäätökseen	15 873	24 073	25 673	25 673

Vuosien 2026–2029 EU:n rahoittamien tutkimus- ja kehittämistoiminnan hankkeiden kansallinen vastinrahoitus (T&K) näkyy kehyspäätöksessä kokonaisuudessaan työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalla. Määrärahat kohdennetaan eri hallinnonaloille ja määrärahamomenteille vuoden 2026 talousarviovalmistelun yhteydessä. EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansalliseen vastinrahoitukseen on kohdennettavissa yhteensä 50 milj. euroa v. 2025, 55 milj. euroa v. 2026 ja 65 milj. euroa v. 2027 lähtien. Vuonna 2025 tätä rahoitusta kohdentui yliopistoille 23,1 milj. euroa ja ammattikorkeakouluille 1,2 milj. euroa.

Kehysriihessä oli kasvutoimiin liittyen esillä, että koulutus- ja osaamistason nostotoimiin kohdennettaisiin korkeakouluille kertaluonteisesti yhteensä 100 miljoonaa euroa kolmelle vuodelle jaettuna. Näitä määrärahoja ei sisälly kehyspäätökseen.

Edellisestä kehyspäätöksestä

Edelliseen kehyspäätökseen sisältyy hallitusohjelman yhteydessä päätettyjä menosäästöjä, jotka näkyvät määrärahamuutoksina vielä kehyskaudella 2026–2029. Julkisen talouden suunnitelmassa 2024–2027 päätettiin julkista taloutta vahvistavina toimina yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen avoimen koulutustarjonnan säädeltyjä enimmäismaksuja ja EU/ETA-valtioiden ulkopuolisten opiskelijoiden lukuvuosimaksujen vähimmäismäärää nostetaan. Vastaavasti vähennetään korkeakoulujen valtionrahoitusta asteittain siten, että vuodesta 2028 alkaen vähennys on yhteensä 35 milj. euroa.

- EU/ETA-maiden ulkopuolisten opiskelijoiden lukukausimaksut (HO 2023). Yliopistoilla aiemmin päätetty vähennys on - 2 milj. euroa v. 2024, - 4 milj. euroa v. 2025, - 6 milj. euroa v. 2026 ja – 8 milj. euroa v. 2027 lähtien. Ammattikorkeakouluilla vastaavasti - 3 milj. euroa v. 2024, - 6 milj. euroa v. 2025, - 9 milj. euroa v. 2026 ja -12 milj. euroa v. 2027 lähtien.
- Avoimen korkeakoulutuksen tulojen kasvattaminen (HO 2023). Yliopistoilla aiemmin päätetty vähennys on -0,9 milj. euroa v. 2024, -2,25 milj. euroa v. 2025, -3,15 milj. euroa v. 2026: - 4,5 milj. euroa v. 2027 ja -6,75 milj. euroa v. 2028 lähtien. Ammattikorkeakouluilla vastaavasti vähennys on -1,1 milj. euroa, - 2,75 milj. euroa v. 2025, - 3,85 milj. euroa v. 2026, -5,5 milj. euroa v. 2027 ja – 8,25 milj. euroa v. 2028 lähtien.

Edellisen kehyspäätökseen sisältyy myös aiemmin julkisen talouden suunnitelmassa 2024–2027 päätetty korkeakoulujen aloituspaikkojen määräaikainen lisärahoitus, yhteensä 41,3 milj. euroa vuosien 2024–2027 aikana. Tiede- ja kulttuuriministeri Multala päätti haun perusteella aloituspaikkojen kohdentumisesta helmikuussa 2024. Rahoituksen kohdentaminen tapahtui ammattikorkeakouluilla yliopistoja etupainotteisemmin. Yliopistoille näitä aloituspaikkojen lisäämisen määrärahoja kohdentuu ministerin päätöksen mukaisesti 2,48 milj. euroa v. 2024, 1,948 milj. euroa v. 2025, 5,921 milj. euroa v. 2026 ja 6,981 milj. euroa v. 2027. Vastaavasti ammattikorkeakouluille kohdentuu 10,02 milj. euroa v. 2024, 8,552 milj. euroa v. 2025, 3,973 milj. euroa v. 2026 ja 2,219 milj. euroa v. 2027.

Julkisen talouden suunnitelmassa 2024–2027 päätetty yhteensä 262 milj. euron yliopistojen määräaikainen tohtorikoulutuksen pilotti (T&K) poistuu asteittain 2026–2029 kehyskaudella. Tämä näkyy vähennyksenä edellisessä kehyspäätöksessä vuodesta 2027 alkaen. Pilottiin käytettävissä 40 milj. euroa v. 2024, 86 milj. euroa v.2025, 86 milj. euroa v. 2026 ja 50 milj. euroa v. 2027.